

จันทร์ ทานนท์, อรทัย สุวรรณไชยรบ, ณัฐพล วิวัฒน์สุข, ฐิติพงษ์ ยิ่งยง

ทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว สำนักระบาดวิทยา Surveillance Rapid Response Team (SRRT), Bureau of Epidemiology

✉ pp_jujub@hotmail.com

สถานการณ์โรคประจำสัปดาห์ที่ 7 ระหว่างวันที่ 12 - 18 กุมภาพันธ์ 2555 สำนักระบาดวิทยาได้รับรายงานและตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. อาหารเป็นพิษ จังหวัดขอนแก่น พบผู้ป่วย 49 ราย อัตราป่วยร้อยละ 65.33 เป็นพระสงฆ์และผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดป่าหินแก้ววิปัสสนา ที่บ้านวังหว้า ตำบลบ้านแฮด อำเภอบ้านแฮด มีผู้เข้าร่วมปฏิบัติธรรมเป็นพระสงฆ์ 40 รูป และฆราวาส 80 คน พบผู้มีอาการรายแรก วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2555 เวลา 13.00 น. พบผู้ป่วยรายสุดท้าย วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2555 เวลา 05.00 น. ผู้ป่วยมีอาการถ่ายเหลวมีมูกปน อาเจียน วิงเวียน ไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลสิรินธร จังหวัดขอนแก่น 1 คน เป็นผู้ป่วยนอก และไปรับการรักษาที่คลินิกเอกชนอีก 1 ราย ที่เหลือได้รับการรักษาที่วัด ขณะนี้ผู้ป่วยทุกรายอาการดีขึ้นและไม่พบผู้ป่วยเพิ่มเติม จากการสอบสวนโรคพบว่า ผู้สัมผัสอาหารที่สงสัย 74 คน ผู้มีอาการป่วย 49 คน รายการอาหาร ได้แก่ ข้าวจี๊ ผักลวก ขนมจีนน้ำยาปลา ส้มตำ น้ำพริกปลาหู ผัดซีอิ๊ว ลูกชิ้นปิ้ง ปลานิลทอด ราดหน้า มะขามเปรี้ยว ต้มจืด ซุปมะเขือ ไข่พะโล้ ข้าวต้มมัด แดงโม เป็นอาหารที่ทางโรงเรียนนำมาจากหลายแห่ง ซึ่งอาหารส่วนใหญ่จะเป็นอาหารที่ชาวบ้านปรุงมาจากบ้านแล้ว นำมาให้ผู้ปฏิบัติธรรมรับประทานที่วัด อาหารที่ปรุงที่วัด ได้แก่ ส้มตำปลาร้า และผักลวก ช่วงเวลาที่พบผู้ป่วยมากที่สุด คือ เวลา 24.00 น. จำนวน 6 คน โดยทีม SRRT ส่งตรวจ Rectal swab ที่โรงพยาบาลสิรินธร 35 ตัวอย่าง รวบรวมตรวจ ส่งตัวอย่างอาหารตรวจ 4 ชนิด ได้แก่ แดงโม น้ำผลไม้หมัก ปลาหู และขนมจีน โดยส่งตรวจที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ ขอนแก่น รวบรวมตรวจจากการสอบสวนโรคเพิ่มเติมพบว่า เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2555 มีแม่ครัวคนหนึ่งที่มาปรุงอาหารที่โรงครัวของวัดได้นำปลาหูนี้ห่อใบตองย่างไฟ และรับประทานในเวลา 12.00 น. วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2555 เวลา 01.00 น. มีอาการถ่ายเหลว 6 ครั้ง เหนื่อย อ่อนเพลีย ไปรับการรักษาที่คลินิกเอกชน พักผ่อนที่บ้าน 2 วัน คือ วันที่ 12 และ 13 กุมภาพันธ์ 2555 ในวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2555 อาการดีขึ้น และได้ไปช่วยหั่นผักที่จะนำไปประกอบอาหารในหมู่บ้านวังหว้า ซึ่งผักที่หั่นจะนำไปประกอบอาหารให้พระและผู้ปฏิบัติธรรมรับประทาน

ขณะไปช่วยหั่นผักยังมีอาการถ่ายเหลวอยู่ จากการสอบสวนการระบาดในครั้งนี้ ผู้ป่วยรายแรกน่าจะเป็นแม่ครัวที่มีอาการในวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2555 และแพร่เชื้อในวันที่ไปช่วยหั่นผักที่โรงเรียนในหมู่บ้านวังหว้า แต่ทั้งนี้ต้องรอผลตรวจยืนยันทางห้องปฏิบัติการอีกครั้ง สิ่งที่ดำเนินการแล้ว ให้ความรู้เรื่องการเลือกรับประทานอาหาร เน้นเรื่องการล้างมือก่อนรับประทานอาหาร ก่อนและหลังเข้าห้องน้ำ และจ่ายยาเพื่อรักษาอาการผู้ที่มีอาการ

2. อาหารเป็นพิษ กรุงเทพมหานคร พบผู้ป่วย 53 ราย อัตราป่วยร้อยละ 33.97 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลแห่งหนึ่ง เขตพญาไท ในจำนวนนี้มีครูที่มีอาการป่วยด้วย 2 ราย ผู้ป่วยรายแรกเริ่มป่วยวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2555 เวลา 16.00 น. ผู้ป่วยมีอาการถ่ายเหลว ปวดท้อง คลื่นไส้ อาเจียน เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลเปาโลเมโมเรียล จำนวน 4 ราย เป็นผู้ป่วยใน ขณะนี้แพทย์อนุญาตให้กลับบ้านแล้ว 3 รายและอาการดีขึ้นแต่ยังคงพักรักษาตัวในโรงพยาบาลอีก 1 ราย จากการสอบสวนโรค พบว่า วันที่ 9-11 กุมภาพันธ์ 2555 โรงเรียนแห่งนั้นได้จัดการออกค่ายลูกเสือที่ค่ายหัตถวุฒิ อำเภออมกเหล็ก จังหวัดสระบุรี โดยมีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 156 คน และครูผู้ดูแล 8 คน ได้รับประทานอาหารจากค่ายเป็นจำนวน 7 มื้อ ตั้งแต่เมื่อเย็น วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2555 ถึงเมื่อเที่ยง วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2555 แต่เมื่อเที่ยงของวันสุดท้ายได้รับเป็นอาหารกล่องซึ่งเป็นข้าวไก่กระเทียมและไก่ยอทอดสำหรับเดินทาง คณะลูกเสือได้เดินทางออกจากค่ายเวลา 10.30 น. และหยุดพักรับประทานอาหารที่เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ มีนักเรียนและครูบางท่านซื้อน้ำหวานที่ร้านค้าบริเวณเขื่อนดื่ม และเดินทางกลับถึงโรงเรียนในเวลา 16.00 น. จึงพบเริ่มมีผู้ป่วย ซึ่งจากการวิเคราะห์พบว่า ช่วงเวลาที่ผู้ป่วยน่าจะได้รับเชื้อ คือ 12-36 ชั่วโมงก่อนป่วยซึ่งเป็นช่วงเวลาที่อยู่ในค่าย จึงได้สอบถามไปทางค่าย พบในช่วงเวลาเดียวกันมีคณะลูกเสือจากอีก 2 โรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครฝึกในค่ายเช่นกัน ขณะนี้อยู่ระหว่างการค้นหาผู้ป่วย และในอำเภออมกเหล็กได้ใช้น้ำประปาจากน้ำบาดาล ซึ่ง

ค่ายได้นำน้ำประปาบาดาลมาใช้ในการล้างภาชนะประกอบอาหารด้วย แต่ใช้น้ำถึงสำหรับดื่ม ส่วนผู้ประกอบอาหารประจำค่ายมี 6 คน ไม่มีประวัติป่วยด้วยอาการไข้ ถ่ายเหลวมาก่อน ทีมสอบสวนโรคดำเนินการเก็บตัวอย่างส่งเพาะเชื้อจากอุจจาระ เพื่อค้นหาเชื้อก่อโรคระบบทางเดินอาหารในผู้ป่วยวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2555 จำนวน 9 ราย พบเชื้อ *Salmonella* serotype B จำนวน 1 ราย และอยู่ระหว่างรอผลเพาะเชื้อจากอุจจาระในผู้ป่วยส่งตรวจเมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2555 อีก 6 ราย โรงเรียนทำความสะอาดห้องน้ำรวมไปถึงลูกบิดประตู ด้วยน้ำยาผสมผงซักฟอก หรือราดน้ำผสมไลโซล อัตรา 1 : 100 และจัดให้มีสบูตามจุดต่าง ๆ ของอ่างล้างมือ พร้อมทั้งประสานไปยังสำนักป้องกันควบคุมโรคที่ 2 สระบุรี เพื่อทำการตรวจสอบแล้วเฝ้าระวังต่อไป

สถานการณ์ต่างประเทศ

1. สถานการณ์โรคชิคุนกุนยา ประเทศมาเลเซีย ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 12 กุมภาพันธ์ 2555 พบรายงานผู้ป่วย 23 ราย โดยที่มีการระบาดในกลุ่มนักศึกษาและอาจารย์ของวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง

ใน Selangor ซึ่งตรวจพบเชื้อ 22 ราย จากผู้ที่มีอาการและถูกส่งตรวจหาเชื้อทั้งหมด 53 ราย มี 2 รายให้ผลลบและอีก 29 รายกำลังรอผลทางห้องปฏิบัติการทั้งนี้ผู้ป่วยมีอาการไข้ ปวดข้อ ปวดศีรษะ ไอ และปวดเมื่อยตามร่างกาย หลังจากไปทัศนศึกษาที่เกาะ Pangkor ในรัฐเปรัก สถานการณ์โรคชิคุนกุนยาในประเทศมาเลเซีย ปี พ.ศ. 2554 มีผู้ป่วย 30 ราย ส่วนปี พ.ศ. 2553 มีผู้ป่วย 804 ราย

2. สถานการณ์พิษจากแอลกอฮอล์ ประเทศกัมพูชา วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2555 พบรายงานผู้ป่วยเสียชีวิตจากการดื่มไวน์ข้าวโฮมเมด 49 ราย เป็นเพศชาย 31 ราย ร้อยละ 63.26 เพศหญิง 18 ราย ร้อยละ 36.73 และเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลแห่งหนึ่งจำนวน 318 ราย เป็นเพศชาย 276 ราย ร้อยละ 86.79 เพศหญิง 42 ราย ร้อยละ 13.21 พบการระบาดใน 7 จังหวัด ดังนี้ Pursat, Siem Reap, Kratie, Kompong Cham, Prey Veng, Sihanoukville และ Phnom Penh สาเหตุเกิดจากพิษเมธานอลในไวน์ข้าว มีการปนเปื้อนของกรดฟอร์มิกและกรดฟอร์มิกซึ่งส่งผลทำลายสมอง จอประสาทตา ตับ และ ไตวาย ผู้เสียชีวิตส่วนใหญ่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลค่อนข้างช้า

*****

The screenshot shows the website of the Bureau of Epidemiology (BOE) in Thailand. The URL in the browser is <http://www.boe.moph.go.th/news.php?cat=4&id=24>. The page title is "ประชาสัมพันธ์" (Public Notice) and the article title is "รหัส ICD10 ที่ปรับปรุงใหม่ สำหรับโปรแกรม Hosxp,PCU (27 ก.พ. 2555)". The article content includes: "รหัส ICD10 ปรับปรุงรหัสที่จะถูกยกเลิก สำหรับโปรแกรม Hosxp HosxpPCU (2555) ดาวน์โหลดได้จาก หัวข้อ Download > ข้อมูลอื่นๆ > ICD10 (2555) หรือ ดาวน์โหลดไฟล์". The BOE logo is visible on the left side of the page.